

Ogia versus giza eskubideak?

Joxe Iriarte Bikila
ALTERNATIBAKO KIDEA

Karl Marxek zioenez, sabela hutsik ezin da filosofian murgildu. Giza Eskubideen Kartak oinarrikotzat jotzen du, besteen artean, giza-kiak ondo elikatzeke duen eskubidea. Aurtengo urrian mendeurrena egingo duen Lehen Iraultza Sozialista, “ogia, bakea eta askatasuna!” aldarriekin hasi zen.

Alabaina, kapitalismo gerrazale eta neo-liberalaren hegemonia itogarriaren garaiotan geroz eta zailagoa zaigu eskubideak modu banaezinean uzartzeari. Kapitalismoak, bata edo bestea, eskubide desberdinen artean aukeratzera behartzen gaitu. Adibide batzuk: lanpostuak (ogia) ala ingurumena (osasuna). Ikatx meategi kutsatzaileak, fracking-a, zentral nuklearrak edo automobil gehiago produzitzea. Bestea, ogia edo giza eskubideak: armagintza, aeronautika militarra, lehergailu lan-geiak eta abar.

Tranpa horretatik ezin atera dabilta ia sindikatu guztiak, beste kontsiderazioen gainetik lanpostuei lehentasuna ematen diotenean. Lehentasuna, nahiz eta kongresuetan bere egiten duten garapen jasagarriaren kontzeptua. Zer esanik ez, alderdi politikoak, gehienak boto emaileen iritzien zordun. Badaude salbuespenak. Ezagutzen dut Leongo alkate ekologista bat, zeinak itxitako meategia irekitzeari uko egiteagatik, bere herriko biztanleek ia lintxatu zuten. Jakina, alkatetza galdu zuen.

Dilema larri horretan harrapatuta ikusi nuen Podemoseko Jose Maria Gonzalez *Kichi*, Cadizko alkatea, Jordi Ebolek oso modu zorrotzean galdetu zionean: “Aspaldiko antimilitarista eta giza eskubideen aldeko ekintzailea, eta halaber Espainiako langabezia-tasa handiena duen Cadizko alkatea. Ados zaude Saudi Arabiako monarkia misogino giza eskubide bortxatzailea izanda, harekin Cadizko ontziolan gerraontzi militarrek eraikitzeke?” “Bai. Gure langileek behar dituzte lanpostu horiek”. Erantzunak ez ninduen harritu, bai ordea, penatu.

Kichi alkatea ez baita ohiko politikaria. Zintzoa da, bere herriari emana, instituzioen errapetik edaten ez duena eta segur aski alkatetza uzten duenean bere ogibidera eta oinarriko militantzia itzuliko den horietakoa. Patuak edo dena delakoak libra nazala batzuen giza eskubideak besteenaren gainetik hautatu edo jarri beharreko ataka gaitzetik. Zalantzak zalantza, uste dut badaudela zeharkatu ezin diren murrak (gorriak?), eta horietako bat da ezin dela, soldata baten truk urrutiko gizakiak zantzetan erabiltzen den tresneria fabrikatzearekin bat egin.

Beste bideak. Borrokatu dezagun, esate baterako Oinarriko Errenta Unibertsalaren alde. Horrek herritarroei emango liguke, kaltegarriak, arriskutsuegiak edo beharrezkoak ez diren industriei muzin egiteko aukera. Errenta horren nondik norakoak beste baterako. ■

Tasunkeriak

Edu Zelaieta
IDAZLEA

Argentinan egindako film bat ematen ari dira Espainiako telebista batean. Publiko guztiek ikusteko moduko pelikula da, eta mundu hispanoan zein Hegoaldeko bazterrik euskaldunenean –barka, ARGIAko irakurle horiezaguna dugun *Ratoncito Pérez* pertsonaia da protagonista.

Filma ikusten hasi zarete egongelan, etxeko bizilagun haur-helduak. Berehala ohartu zara, ongi bezatua baituzu belarri pareta hizkuntza kontuekin eta hizkuntza kontuetara, istorio-ko pertsonaiek ahotan darabilten espainola ez dela ozeanoaz bestaldeko Argentinakoa, Espainiako gaztelania estandarra baizik. “Ez

zaizue arraroa iruditzen?”, galdetu diezu sofa-kideei.

Intuizio handiko jokaldi bat egin nahian, telebistako urrutiko agintea hartu eta, aparatuak ematen dituen abantaila teknologikoak baliatuta, jatorrizko bertsioan paratu duzu filma. *Argentinaz* hasi dira pertsonaiak. Une horretan, baina, espero ez zenuen matxinada txiki bat etorri zaizu: bertsio normala (*sic*) nahiago omen dute zure ondoan jarrita daudenek. Jatorrizko bertsioaren pedagogia egiten saiatu zara orduan. Alferrik.

Fikziozko soinura itzuli zarete. Normaltasunaren eta (aipatu ez diren) beste *tasunkeria* batzuen izenean. ■